

B-3828

10

№ 1
WINTER 1929.
PER
ASPIRANTIA

Detsember.

Tõugu riisumnaasiumi õppurajakiri.

Tööd alates.

18
28394

Per aspera ad astra.

Hulk teadmata inim põlvi on varisend ees
meie musta lauda. Sama saatus ootab meidki.
Oleme noored - oleme teadlikud selles. Õhtavad
ajud on otsimistähised, kuni sunnime karnai
elurekke. Iga uus põlv loob omale midagi
 uut, või vähemalt süvendab vana oma värvin-
guga... Meie pärast on tulevik, selles ei tohi
me pettuda, vaid sunnata läbi vaevade täh-
tede poole, sest:

"Meie ei taha olla ei ole
Väikiv, ununen lehekülge

2

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

182046

2.

Aegade raamatud:

Meie aiaette on kirjutet elusõna!
Meie silmades säravad sädemed -
Meie põues laine-ole julgus ja jõud,
Hoovat elu!

Saadet seda oma ajakirja vanikumatuks
sõnaks ja püüdeks olgu igaks õppur me
koolis »Per aspera ad astra« väärikas
kaastöötaja; sest aateid taastella yhiselt
on ja kergem... yhiselt tõuseb me noorte
loomino. Arendagu »Per aspera ad
astra« meid ilu, kunsti ja esteetilisuse
suunas.

Elusain ja jaunim tuleviku aja-
kirjale.

19. XII 29.

Toimetus.

— o —

* * *

Feci quod potui, faciant meliora
potentes. † tegin mis võisin, tehku pare-
mini, kes suudab. †

Lühikülmine minooris II.

| 1929 |

O.K.

Rong ära läind,
koos temaga nek- valge
naine peen...

Me ainult hetteks suveradu käind,
ta ära läind

Ei tea isegi mis teen,
mis ootab ees:

kas maksab viiviskleda
jaama luitund hoois...

* * *

Kord myhisesid sinu sõnad tules,
su helises naer nikline.

Me sydarnete varjud kee
pärlid õrnalt värisesid nagu lules

— — — — —
süs korra põrmu purunesid. —

Sa lahkusid!

Adieu!...

Päev särav nändab ära

ja saabub öö.

4.

Roos puhkeb ---
närtsib sära.

Jäänd järelle,
jäänd hingele
veel unelustes nutet virgumiste rädi...

Det. 1929.

HILKK.

V. Pöder.

Viltn vajunud seisab oma keset röövlju
üksildasel saarel. Näha, et ta on vanem yhest
inimeast. Kuid kes teab õige ta vanadust! Ka
vanake saareelanik ei tea sellest midagi. Kui
ta süa asus, oli majake samasugune. Ja aas-
taid on juba möödunud - ta oli siis noor.

Vanake lebab toanurgas laual kerra-
tõmbununa, kutteris riidepääl. Tahmünd
areu heidab hobornest hallile poltsle äärmast
hoki. Ta sigaraid silmi ümbritsevad valu-
jooned ja otsaesist ehivad laiad õnarad.
Tuul puhub, suur järv lainetab metsikult,

vahuharijad seksavad liivakullast ja kün-
genad "lood" veeruvad saare madalaimaist
kohust üle. — See on sügis — ta nebib veel vii-
maseid lepalikti ja kannab nad kaugele
järvele.

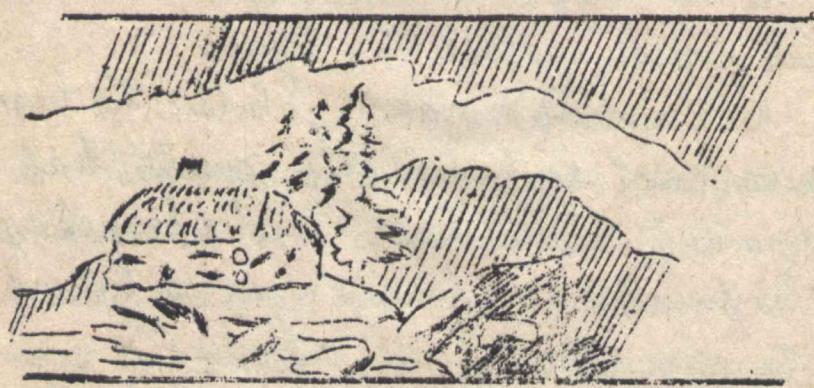
Paisub tuul, paisub — paisub tormiks. Ja
torm sasib hoolimatult saarenni rabedat
õlkatust. Eelmised on sellest vähe viind,
kuid see risub õled vihuharaval roovlatelt omia
metsiku märgu ohvriks. Oun ägab.

Kass nurrub vanakese jälutsis. Ta tunneb
mõni varjavast kasukasülist ja kuulab häa mee-
le tormi õudset muusikat. Vanake tunneb kül-
ma, kass oma karvapasukas aga ei tunne se-
da. Ta nurrub oma enese rõõmuks.

"Taevas sa tead, mis saab!" ohkab va-
nake. "Palavikutuud on vaarand ta juba
mitmendat päeva. Ta on nõrgaks jäänd
ja suudaks veel seinast teise kõndida. Kuid
ta ei tohi olla jõuetu. Kijõma pärast peab
hvaag tooma, muudu on ta hommikuks külma-
nud. Ta läheb saarele midagi kuivemat otsi-
ma. Rannikule ei julge ta tormiga sõita, sest
sõudmiseks puudub jõud — ja tyyriigi oleks

raske hoida. Vast sinna saaks, kuid tagasi ei suudaks ta enam.

Onn jääb yksinda kassiga, kes kõhuis nälja näpistust tunneb. Kuid midagi ei saa ta. Ta vaatab curixalt kaitsovale seinule. Need on kobedad! ja mingit tuge pole neil termini vastas. Kui vanake suvel parandama hakkas jäi haigeks ja nii jättis ta onni saatuse hooliks.

Tõesti ta ei pea küll kass aruavat. Mis edasi saab ei tee tallo aga muret ta on harjunud jätma selle vanakese hooliks.

Tykk aega möödub. Pimedas tuleb vanake märjana haapnõutriga värisedes külmast ja palavikust. Algul ei taha tuluke keris-ahjus edeneda, kuid siis lööb rõõmsalt lõkkele. Vanake viietub natukpyksi ja kasukasse, ja

istub tulepaistele; Kaks murrub ta süles.

Torm tõuseb. Dnn valitseb ja kollase puna-
tohm rebeneb seinapalkidest. Kanna tinnub rõo-
mu magusast leppapuuuitsust. Tuhkund sil-
mad vaatavad viivakeseks noorusliike; halle
jooni kadumas uksest torni.

Ta tunneb, et loetud on elamine päevad. Süt-
puna ahvatleb ajudes nooruspäevi suurel jär-
vel saarel ja rannikul. Siis oli kaun, siis oli lei-
ka. Suurimägi torni a loovis ta julgelt laineil.
Mihkase ei tundnud üksildust... Küreli hävitab
järvimise. Suvi pidi ta saareli lahkuma. kuid see
põlnud saareelanikkude viis. Ja nü jäi ta ootama
suuna saarevana, elistades hõõskut vaestemajale.

Kunaks saab vanake. On vümanne õo tõe olla
õnnis endaga' -- Lae at paistavad pyggirüstad --
tunnid eltsilised aastasis vütlusis -- Kaks kuuna
pisarat murib üls kiolelisse palga halli habemesse.
-- Seinaad tolmavad ja ragisevad. Teg on vümanne
mõistab vanake. Ta harrub rübolad voodist ja
võngub õie. Vägevate vihistab torm -- saab õnnist
uid vare. Keletu ja pisaratite on vanakese vaim...

Silalate syggisjääle tulevas kolurid nertudoga,
ning laavad õnnivanemates vanakese laiba. --

- Adagio. -

Herrn. Keernik.

Handwritten musical score for the first system. It consists of two staves: a treble staff on top and a bass staff on the bottom. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a common time signature (C). The music starts with a *pp* (pianissimo) dynamic marking. The bass staff begins with a bass clef and the same key signature and time signature. The music is written in a slow, melodic style. There are several dynamic markings, including *sf* (sforzando) and *pesante* (heavy). The system ends with a double bar line and a fermata over the final note.

Handwritten musical score for the second system. It consists of two staves: a treble staff on top and a bass staff on the bottom. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The music continues from the first system. There are several dynamic markings, including *mf* (mezzo-forte) and *sf* (sforzando). The bass staff begins with a bass clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The music is written in a slow, melodic style. There are several dynamic markings, including *mf* (mezzo-forte) and *sf* (sforzando). The system ends with a double bar line and a fermata over the final note.

Handwritten musical score for the third system. It consists of two staves: a treble staff on top and a bass staff on the bottom. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The music continues from the second system. There are several dynamic markings, including *cresc.* (crescendo), *rit.* (ritardando), *p dim.* (piano diminuendo), and *pp* (pianissimo). The bass staff begins with a bass clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The music is written in a slow, melodic style. There are several dynamic markings, including *cresc.* (crescendo), *rit.* (ritardando), *p dim.* (piano diminuendo), and *pp* (pianissimo). The system ends with a double bar line and a fermata over the final note.

Handwritten musical score for the fourth system. It consists of two staves: a treble staff on top and a bass staff on the bottom. The treble staff begins with a treble clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The music continues from the third system. There are several dynamic markings, including *pp* (pianissimo). The bass staff begins with a bass clef, a key signature of two flats, and a common time signature. The music is written in a slow, melodic style. There are several dynamic markings, including *pp* (pianissimo). The system ends with a double bar line and a fermata over the final note.

R. Tagore.

Mõtteis armastaja.

[Sanskraadest tõlkinud O. Hörsaar.]

Arma man istumas tytarlaps noor,
kel ununenud ysnal loor lilledel
pärijaks punuda. peiuks.

Ta mõtetes näib, pää käele langetet;
suvööied äsja korjat, kõrval ta lamavad
ja tuuleõhk make puhub õrnalt ta man,
sositab mahedalt meelitades —
kuna ta pyhalikult istub ja
rõõmudest küllastet.

Pilved sõnavad taeva all ruttu,
metsas linnud libisklevad kauguste ruttu,
baskulööied magusalt lõhnates
kaovad pilgu ta ees
rahetevahel alla —
tähelepanematu ysnal ta.

Magusas rahus ent naeratleb tema;
Ta sydame õrnemad keeled
algand on helisema
meloodiliselt ja meeled
ta uneluste ihademaal viibivad.

Rännaku tee

Rändama kutsut meid kauguse sinä
 Meelitab mägede hallikas vira.

Rändavi lindena lahkume lääne-
 kohta kason, kuhu peatuma jääme?

Kaugus, ah ahvatlev sinine meri!

Sinna me rahutu sydame veri
 igatseb! Otsime. Eksime. Kyll teed

leivad mässavad kevade veed

Nii yle vainude heleda haljuse
 lähme ning tormide lõkkesa valjuse
 voidame: ehk keskel aasa ning palu
 unuseb kurbus, mure ja valu!

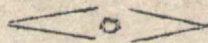
Kevadel ymber me lillede meri,
 päikene pildumas valguseteri!

Sygisel lehti kui rooside sadu,

keval kurgede loogele madu...

Lähme ja laulame, sydames rööm
 naeratab - nooruse tunnete lõõm!

Õhtul mets. Väsimus valdavas meeli,
 tuulehäväl väristab hingede keeli.

Fouled,

Einari Kuorela.

Mirjanna Laub.

[Soome-keelest laie.]

Kelle on too metsasinine?
 Kelle juure mägitse juhatab?
 Kelle vaade minu vaadet kohtab?
 Kelle laev laineis kerkib?
 Kelle lind on too Põhja valge-luik?

Ma lapsuke veel olen
 ja mäng mu päevatöö, —
 Sõtsi juures magan, vedan õõ,
 Sõtsi käsivars mul rõõni.
 Kelle lind on too Põhja valge-luik?

Olen ema väike piigake.
 Ema hellitust mu silm ihaldab,
 Ema õpetust kõrv mul januneb,
 Ema aitab, ema ytleb mulle:
 "Looja lind on Põhja valge-luik."

"Tähtsuseta" mehi profiilis.

Otto-Veendi funkis.
 tusedamaid sportlasi,
 V kl. õppur (abiturient), te-
 nori-laulja.

Leonhard Elisson.
 (Välje-toimetuse liige)

Kõneandjat vastut ilmsel
 "Välje". Hääl tahtmiselle vaa-
 tamata pole suudet teda süs-
 ki muuta regulaarselt ilmuvaks."

Joh. Neumaan.
 "Juss, tule tuppa, mis sa
 akna taga vahid!"

Ed. Martinson.
 (nootideerivistaja)
 "Ma arvan et olen vobassi-
 mene mitte sunduslikult
 "asperia" käsualune!"

Mag. theol. J. Paul.

Märkmeid noorusel usulisest arengust.

... Ja silmis on igatsust meri.

Tumeda mõistatusena esineb küll igale sygavamale pilgule nooruu hing. Maailm võimalusi peitub tääl. Kõik on saamas, kõik on käärimas, midagi kujunenud pole veel, see on ylemineku aeg. On lauldud hymne nooruselle - elukvadele - ikusainale, kauneimale eluale; kuid teisalt - suurim protsent enesetapjaid on noori. Himmel an jauchzend, zum Tode betriibt!" iseloomustab tabavaet Goethe.

Noored ei saa sageli enesest aru jätta - sed ei mõista neid. Kuid ometi yheski elujärgus ei vaja inimene nii väga armsaamist, jah otsekohest nõu ja osavõttu kui just selles mõtete ja tunnete vägastikus. Ent kunagi pole inimene ka nii kinnine ja sullet võrraile pilgule. Ja sellest siis raskused. Yhelt poolt tarvitatakse vajatakse osavõttu, armastamist, kaitset, teisalt...

moosina igast puudutusest. Sellepärast on raskegi anda objektiivselt pilti nooriini hingelisest arengust, eriti intüümsemast osast, usulisist elamusist. Täiskasvanul kes sooviks teha seda, on teinegi raskus pärale y-lal-mainitu /kinnisuse/: enesevaatlus ja mälestised ei anna kuigi palju materjali. Yhtki ajajärku oma elust ei unusta me nükiiresti, kui vahest seda. Nii tähtsust ja väärustikud kui meile ka on selle ead toimid, kui seisame neis, ent siseelu rytmist jääb mälestusse ometi vähem, kui yhestki teisest elujärgust.

/ järgneb /

Kaam ja illustratsioonid El. Jakobsonilt

Vastutav toimetaja: Mari Kull.

Väljaandev toimkond: Vold. Hurt,

Otto Kõrisaar ja Alf. Tüvel.

I
B A
3828
182 046